De bovenbouw en het eindexamen

Informatie brochure leerjaar 3

Inhoudsopgave

Welkom in de bovenbouw! 4

Lijst met afkortingen 5

Toetsen in de bovenbouw 6

Het schoolexamen (SE) 7

- Het PTA 7

Absentie en missen van deadlines 8

- Absentie bij toetsen 8
- Cijfercontrole openstaande toetsen 9
- Het missen van deadlines 9

Het examenreglement 10

- De examencommissie en het examensecretariaat 10
- Herkansingen 11

Het centraal eindexamen 12

Bijzondere vakken 13

- CKV 13
- Keuzevakken D&P 13
- Lichamelijke opvoeding 13
- Maatschappijleer 14
- Het profielwerkstuk 14

Kandidaten met een ondersteuningsbehoefte 15

- Dyslexie 15
- Dyscalculie 16
- Autisme en AD(H)D 16
- Overige beperkingen 17

Contact 18

Welkom in de bovenbouw!

Uw zoon of dochter heeft de overstap van leerjaar 2 naar 3 gemaakt. Dit is niet alleen een jaartje verder op het voortgezet onderwijs, maar ook de stap naar de bovenbouw. En de eerste stap naar het eindexamen. Ja, nu al!

In het VMBO is het 3e leerjaar namelijk het pre- examenjaar, waarbij niet alleen toegewerkt wordt naar het eindexamen in leerjaar 4. De resultaten, cijfers en beoordelingen die gehaald worden tellen voor een aantal vakken al mee voor het eindexamen en in mei wordt er al een Centraal Examen gedaan voor het vak Dienstverlening en Producten. Daarom is het extra belangrijk om goed geïnformeerd aan het schooljaar te beginnen. In deze brochure krijgt u alle informatie die u als ouder/ verzorger nodig heeft om te weten waar uw zoon of dochter allemaal mee te maken krijgt.

U krijgt informatie over het PTA (Programma van Toetsing en Afsluiting) en het PTO (Programma van Toetsing en Overgang), het examenreglement, de opbouw van het eindexamen, bijzondere vakken, het examenreglement en welke mogelijkheden er zijn voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte.

Natuurlijk kan het zijn dat er zaken zijn die na het lezen van de brochure nog niet helemaal duidelijk zijn. In dat geval kunt u uw vragen mailen naar het examensecretariaat: examens.myc@my-college.nl
Wij streven ernaar om uw vragen zo snel mogelijk te beantwoorden.

Namens het examensecretariaat,

Lieke van den Houten
Examensecretaris

Lijst met afkortingen

PTA:	Programma voor Toetsing en Afsluiting
PTO:	Programma voor Toetsing en Overgang
SE:	Schoolexamen
C(S)E:	Centraal (schriftelijk) Eindexamen
CSPE:	Centraal Schriftelijk en Praktisch Examen
CKV:	Culturele en Kunstzinnige Vorming
LOB:	Loopbaanbegeleiding
D&P:	Profiel Dienstverlening en Producten
BB:	Basisberoepsgerichte leerweg
KB:	Kaderberoepsgerichte leerweg
TL:	Theoretische leerweg (Mavo)
VG:	Verzuim Geoorloofd
VO:	Verzuim Ongeoorloofd

Toetsen in de bovenbouw

Anders dan in de onderbouw worden er vanaf leerjaar 3 cijfers gegeven voor de toetsen die de leerlingen maken. Dit heeft er alles mee te maken dat de leerlingen voor hun examen ook cijfers moeten krijgen voor het School Examen (SE). Om de leerlingen hier alvast bekend mee te maken krijgen ze voor alle vakken cijfers tussen de 1 en 10, afgerond op één decimaal. Sommige onderdelen worden beoordeeld met een O/V/G, deze onderdelen dienen met minimaal een V (voldoende) worden afgesloten.

Voor een deel van de vakken tellen deze cijfers nog niet mee voor het examen, deze zijn terug te vinden in het PTO (Programma van Toetsing en Overgang). Het gaat hierbij om de vakken:

- Nederlands
- Engels
- Economie
- Wiskunde
- Biologie (de cijfers van de practicum opdrachten tellen **wel** mee voor het examen)
- Geschiedenis en staatsinrichting (alleen mavo)

Bij deze vakken tellen de cijfers alleen mee bij het bepalen of de leerling over kan naar het 4e leerjaar. In leerjaar 4 beginnen de leerlingen voor deze vakken met een schone lei.

Voor de overige vakken geldt dat het schoolexamen al wel start in leerjaar 3. Deze resultaten nemen de leerlingen bij de overgang naar leerjaar 4 mee. De toetsen die onderdeel uitmaken van het schoolexamen staan vermeld in het PTA (Programma van Toetsing en Afsluiting). Het gaat hierbij om de volgende vakken:

- Maatschappijleer
- Dienstverlening en Producten (alleen BB en KB)
- NaSk1 (alleen voor mavo)
- Rekenen
- CKV
- Lichamelijke opvoeding
- LOB

De vakken maatschappijleer, rekenen en CKV worden in leerjaar 3 afgerond. De resultaten van deze vakken staan dan ook vast zodra de leerling over gaat naar leerjaar 4.

Om over te kunnen gaan naar leerjaar 4 moeten alle onderdelen van het PTO en de onderdelen uit het PTA die voor leerjaar 3 gepland staan zijn afgerond. Is dit niet het geval dan zal een leerling doubleren.

Het schoolexamen (SE)

In leerjaar 3 wordt een start gemaakt met het schoolexamen, dit wordt afgekort tot SE. In diverse stukken zult u deze afkorting later nog tegenkomen. Het schoolexamen bestaat uit alle toetsen, opdrachten en werkstukken die deel uit maken van het PTA, samen vormen deze beoordelingen een gemiddeld cijfer. Dit cijfer is aan het einde van leerjaar 4 de helft van het eindcijfer. De andere helft wordt bepaald door het Centraal Eindexamen (CE). De cijfers die in leerjaar 3 gehaald worden, zijn dus al van belang voor het behalen van het diploma.

Voor uw zoon of dochter gaat het hierbij om de cijfers voor de vakken: maatschappijleer, rekenen, CKV, LO, LOB, het profiel dienstverlening en producten (bb en kb) en natuurkunde (tl).

Het PTA

Zoals hierboven al genoemd, wordt het SE gevormd door de cijfers uit het Programma van Toetsing en Afsluiting. In het PTA staan alle toetsen, opdrachten en beoordelingen van het schoolexamen genoemd. U en de leerlingen kunnen dus nu al zien welke toetsen en opdrachten er verwacht kunnen worden.

In het PTA staat per vak:

- → Hoeveel toetsen/ werkstukken er gemaakt moeten worden
- → Leerstofomschrijving en eindtermen
- → Waar de leerstof te vinden is
- → Het soort toets
- → Toetsduur
- → Weging
- → Of de toets herkansbaar is
- → Het moment van afronding (aangegeven per maand/ jaartal)

Het PTA moet volledig afgerond zijn voor een leerling deel mag nemen aan het examen. Is dit niet het geval? Dan mag de leerling geen eindexamen doen en zal hij of zij het leerjaar over moeten doen. Het is dus van groot belang dat alle toetsen gemaakt worden en alle opdrachten ingeleverd worden.

Leerlingen volgen op mycollege de vakken op hun eigen niveau. Het kan zijn dat een leerling op VMBO Basisberoepsgerichte leerweg ingeschreven staat, maar verschillende vakken op Kaderberoepsgericht niveau volgt. In dat geval moet het PTA van die vakken ook op het Kader niveau worden afgerond. Bij een tussentijdse wisseling van niveau kan het dus zijn dat er toetsen/ opdrachten ingehaald moeten worden. In het begin van leerjaar 3 komt het voor dat leerlingen toetsen en opdrachten dubbel moeten maken, omdat er pas later vastgesteld wordt op welk niveau ze de vakken zullen volgen.

Absentie en missen van deadlines

Natuurlijk kan het wel eens voor komen dat uw zoon of dochter ziek is of door een andere geldige reden niet aanwezig is bij een toets of een deadline niet gehaald kan worden. In dat geval willen we u vragen om **vóór aanvang** van de toets of deadline melding te maken van de absentie. Dit kan door naar school te bellen en het bandje in te spreken.

Wanneer er een geldige reden is dat uw zoon of dochter een deadline niet kan halen meldt u dit bij de betreffende vakdocent door een e-mail te sturen, hierbij kunt u het e-mailadres van het examensecretariaat in de CC zetten (examens.myc@my-college.nl). Zij zijn dan ook gelijk op de hoogte van eventuele gemaakte afspraken.

Absentie bij toetsen

Wanneer een leerling een toets mist krijgt u van de vakdocent of surveillant een e-mail met de melding dat uw zoon of dochter afwezig was bij een onderdeel dat onderdeel uitmaakt van het SE. Hierin wordt vermeld op welk moment de toets is afgenomen, om welke toets het gaat en of er sprake was van VG (Verzuim Geoorloofd) of VO (Verzuim Ongeoorloofd). Ook wordt genoemd wanneer de toets ingehaald moet worden. Dit zal op een **maandagmiddag om 14.30 uur** zijn. Van dit tijdstip wordt in principe niet afgeweken, ook al is een leerling eerder uit. De lijst met namen van leerlingen die op dit moment verwacht worden zal in de dagstart besproken.

Bij **geoorloofd verzuim** is bekend dat er een geldige reden is voor de afwezigheid en is er sprake van een mededeling, u hoeft in dat geval niks te doen, behalve natuurlijk de afspraak doorgeven aan uw zoon of dochter. De toets zal worden klaargelegd voor het inhaalmoment en de toets wordt op het afgesproken moment ingehaald.

Bij **ongeoorloofd verzuim** gaat het om verzuim waarvan onbekend is wat de reden hiervan is. In dat geval vragen wij u om het formulier in de e-mail in te vullen en deze binnen 3 werkdagen terug te sturen. Ook als de reden van het verzuim bij u onbekend is. Het examensecretariaat zal hierna beoordelen of het cijfer van de ingehaalde toets nog mee mag tellen en hierover advies uitbrengen aan de directeur. De leerling haalt in de tussentijd de toets gewoon in tijdens het inhaalmoment op de vrijdagmiddag.

Bij afwezigheid bij het inhaalmoment zal opnieuw gekeken worden naar de reden van absentie. Bij geoorloofd verzuim schuift de toets automatisch door naar het volgende inhaalmoment. **Hier ontvangt u geen nieuwe e-mail over.** Bij ongeoorloofd verzuim zal er een mail gestuurd worden waarin vermeld staat dat er sprake was van ongeoorloofd verzuim bij een inhaalmoment met hierin een datum voor een laatste kans om het gemiste schoolexamen in te halen. Is de leerling ook dan weer afwezig zonder geldige reden zal er direct een 1,0 worden toegekend.

Dit cijfer mag **niet** herkanst worden en blijft dus staan!

Cijfercontrole openstaande toetsen

Voor alle toetsen geldt dat zij binnen een bepaalde periode gemaakt of ingehaald dienen te zijn. Er vindt meerdere keren per jaar een controle plaats op de openstaande toetsen. Leerlingen die nog onderdelen open hebben staan op dat moment worden hierop aangesproken. Aan het einde van elke periode moeten dus de toetsen en opdrachten die in de weken daarvoor gepland stonden ook gemaakt zijn. Alles wat nog open staat na de afrondingsweken moet kort na deze week ingehaald zijn.

Het kan dus nooit zo zijn dat een toets die in periode 1 gemaakt had moeten worden nog ingehaald moet worden aan het einde van het schooljaar.

Het missen van deadlines

Naast toetsen krijgen de leerlingen ook te maken met het inleveren van opdrachten en verslagen. Deze deadlines worden tijdens de instructie momenten met de leerlingen gedeeld en staan vaak ook vermeld bij de opdracht die de leerling krijgen. Daarnaast worden de deadlines door de vakdocenten ook in de Portal gezet. De deadline is er niet voor niks, dit is het moment waarop de opdracht uiterlijk inlevert dient te zijn. **Deadline = deadline.** Eerder inleveren mag natuurlijk altijd!

Is er een geldige reden waarom een deadline niet gehaald kan worden, dan dient u als ouder/verzorger hier melding van te doen bij de vakdocent. Mails of meldingen van leerlingen zelf zullen in dit geval niet geaccepteerd worden.

Bij het missen van een deadline voor het PTA wordt er melding gedaan bij het examensecretariaat. En ontvangt u als ouder hier bericht van via de mail. Hierin zal een datum en tijdstip vermeld staan wanneer de leerling de opdracht **op school** moet komen inhalen. Ongeoorloofd verzuim tijdens dit moment levert direct een 1,0 op.

Het examenreglement

Zoals alle scholen hebben wij ook een examenreglement. Dit wordt elk jaar geüpdatet, zodat de nieuwste wetten en regels hierin vermeld staan. In dit reglement staan alle rechten en plichten van de leerlingen. Het reglement wordt elkaar jaar door de MR en de directie goedgekeurd, waarna deze niet alleen naar de inspectie gestuurd wordt maar ook ter inzage op de website geplaatst wordt. U kunt deze dus ten alle tijden raadplegen mocht er iets niet duidelijk zijn.

In het examenreglement zijn alle afspraken te vinden die te maken hebben met het eindexamen, zoals de regels over het missen van toetsen en deadlines en wat er gebeurt wanneer er een onregelmatigheid plaats vindt zoals spieken of plagiaat. Deze regels zijn dus ook al van toepassing in leerjaar 3. Een aantal zaken zijn direct overgenomen uit de wetgeving van de Rijksoverheid.

De examencommissie en het examensecretariaat

In het examenreglement staan ook de leden van de examencommissie vermeld. Deze bestaat uit: Dhr. Maassen (teamleider bovenbouw), Dhr. Droog (leerjaarcoördinator) en Mevr. Van den Houten (examensecretaris). Zij zijn verantwoordelijk voor het bewaken van de kwaliteit van de schoolexamens en stellen elk jaar het voorstel op van het examenreglement en PTA. Daarnaast geven zij advies in geval van onregelmatigheden aan de directeur, die hier een besluit over zal nemen.

Daarnaast werken we met een examensecretariaat, bestaande uit medewerkers van de administratie, Mevr. Molenaar (plaatsvervangend examensecretaris) en Mevr. Van den Houten. Zij nemen meldingen over onregelmatigheden in behandeling en zorgen ervoor dat inhaalmomenten en centrale examens goed georganiseerd worden.

Meldingen komen binnen in de vorm van een Proces-Verbaal, die tijdens of net na een PTA-onderdeel of examen opgesteld worden. Alle meldingen worden gefilterd op de actie die ondernomen moet worden. Bij absentie tijdens een PTA toets wordt gekeken of het geoorloofd of ongeoorloofd verzuim betreft. Bij ongeoorloofd verzuim wordt gekeken of er reactie komt vanuit de ouders, het kan zijn dat een ziekmelding te laat doorgegeven wordt of een afspraak bij huisarts e.d. nog niet in het systeem stond. Of wordt aan de leerling gevraagd welke reden er was voor de afwezigheid.
Bij het missen van een deadline wordt de leerling ook uitgenodigd voor een gesprek met (een deel van) het examensecretariaat. Dit gebeurt ook wanneer er sprake is van bijvoorbeeld fraude, zoals spieken of plagiaat.

Nadat de commissie alle betrokken partijen gehoord heeft, wordt een advies uitgebracht aan de directeur, die uiteindelijk een besluit zal nemen. Over dit besluit wordt u door middel van een brief of mail geïnformeerd. Uiteraard hopen we dat dit niet nodig zal zijn!

Herkansingen

Elk leerjaar heeft de leerling recht op een viertal herkansingen. Deze worden gemaakt op twee verschillende momenten. Wanneer de leerling geen gebruik maakt van een herkansing, vervalt dit recht hierop. Ze kunnen dus niet meegenomen worden naar een volgend moment.

De herkansingen staan gepland in december en juni. Leerlingen krijgen op die manier op twee verschillende momenten de kans om hun cijfers op te halen. Ook onderdelen waar een voldoende voor gescoord is mogen herkanst worden. Of een toets wel herkanst mag worden, staat in het PTO/PTA. Hier moet dus wel goed naar gekeken worden bij het aanvragen van de herkansingen. Heeft de directeur besloten om voor een toets een 1,0 toe te kennen, dan mag je deze toets niet meer herkansen. Voor het vak maatschappijleer is eventueel nog een extra herkansing mogelijk, hierover volgt verderop in deze brochure meer informatie.

Voor aanvang van de herkansingen kunnen er herkansingslessen aangeboden worden, om de leerlingen voor te bereiden op de herkansing en ervoor te zorgen dat de stof die mogelijk is weggezakt weer even opgehaald wordt. Aanwezigheid bij deze lessen is **verplicht**, mocht een leerling zonder geldige reden afwezig zijn bij deze lessen dan kan het recht op de herkansing worden ingetrokken.

Het centraal eindexamen

Voor de leerlingen uit het 3e leerjaar lijkt het centraal eindexamen nog ver weg. Toch is het wel handig om hier alvast het een en ander over te vermelden. In het voorjaar maken de leerlingen al het CSPE voor Dienstverlening en Producten. Leerlingen volgen bij ons op school de vakken op hun eigen niveau, wat kan betekenen dat leerlingen op een ander niveau dan waar ze op ingeschreven staan examen kunnen doen. Dit kan alleen wanneer ze ook het volledige PTA op dit niveau hebben gevolgd. Wanneer een leerling dus wisselt van niveau moeten er mogelijk toetsen ingehaald worden. In principe wordt er na leerjaar 3 niet meer gewisseld van niveau, omdat er dan te veel toetsen en opdrachten ingehaald moeten worden.

Het Centraal Eindexamen, of CE, wordt afgenomen aan het einde van leerjaar 4.
In leerjaar 3 doen de leerlingen van BB en KB al wel eindexamen voor het profiel Dienstverlening en producten. Dit examen bestaat uit vier verschillende profieldelen:

- → Organiseren van een activiteit
- → Presenteren, promoten en verkopen
- → Een product maken en verbeteren
- → Multimediaal product maken en (namens een opdrachtgever) het product naar derden communiceren

Gedurende het schooljaar werken de leerlingen al aan deze profieldelen. CSPE wordt vanaf mei geëxamineerd. Het exacte rooster met de data waarop de examens worden afgenomen ontvangt u tegen die tijd.

In juni volgt dan de uitslag van het CSPE. Dit cijfer nemen de leerlingen mee naar leerjaar 4 waarbij het resultaat op de cijferlijst bij het diploma vermeld zal worden.

Voor de overige vakken zal het Centraal Eindexamen worden afgenomen aan het einde van leerjaar 4. Voor het profielvak D&P zullen de leerlingen in het examenjaar nog wel vier keuzedelen moeten afronden, het gemiddelde van deze vakken noemen we het combinatiecijfer. Dit cijfer zal vermeld worden op de cijferlijst bij het diploma. Ook deze vakken tellen dus mee voor de zak-slaagregeling. Hierover volgt verderop meer informatie.

Bijzondere vakken

Natuurlijk volgen de leerlingen vakken als Nederlands, Engels, biologie, wiskunde, economie en, in geval van mavo, geschiedenis en natuur- en scheikunde 1. Buiten deze vakken krijgen de leerlingen ook vakken die niet met een centraal eindexamen worden afgerond maar die wel meetellen voor het eindexamen.

CKV

Het vak CKV wordt gegeven en afgerond in leerjaar 3. Culturele Kunstzinnige Vorming is een vak dat alle leerlingen verplicht moeten volgen. Hierbij is aandacht voor verschillende kunstvormen en moeten leerlingen opdrachten maken die hiermee te maken hebben. Dit vak moet aan het einde van het 3e leerjaar met een voldoende afgerond worden. Een leerling met een onvoldoende voor dit vak zal dus niet over kunnen naar leerjaar 4, omdat dit een van de exameneisen is. Je hoeft geen Picasso te zijn om dit vak met een goed cijfer af te kunnen ronden. Met een goede inzet en het op tijd inleveren van de opdrachten kom je al een heel eind, de rest komt vanzelf als je goed naar de instructies van de docent luistert.

Keuzevakken D&P

In leerjaar 4 volgen alle leerlingen van basis en kader vier keuzedelen die horen bij het vak Dienstverlening & Producten. Deze vier keuzedelen worden als combinatiecijfer op de cijferlijst bij het diploma vermeld. Voorwaarden om te kunnen slagen is dat voor de losse onderdelen geen cijfer lager dan een 4 gehaald mag zijn. Mocht dit wel het geval zijn dan kan er gebruik gemaakt worden van een extra herkansingsmogelijkheid. Wanneer deze extra herkansing niet leidt tot een cijfer hoger dan 3,5 zal de leerling worden afgewezen voor het examen.

De leerlingen hebben zelf de mogelijkheid om te kiezen voor de verschillende vakken. Voor de eerste periode geven de leerlingen eind leerjaar 3 hun keuze al door, waardoor ze gelijk in de eerste week van het schooljaar kunnen starten.

Lichamelijke opvoeding

Een ander verplicht onderdeel van het eindexamen is het vak Lichamelijke Opvoeding of LO. Aan het einde van leerjaar 4 moet dit vak met een voldoende worden afgerond. Is dit niet het geval? Dan kan een leerling niet deelnemen aan het eindexamen.

Het kan natuurlijk voorkomen dat een leerling door een lichamelijke beperking (tijdelijk) niet mee kan doen met de lessen. Mocht dit het geval zijn, zorg er dan voor dat de docent hierover geïnformeerd wordt. Indien mogelijk gelijk met een verklaring van een deskundige (arts, fysiotherapeut e.d.). Hierbij moet ook aangegeven worden hoelang een eventueel herstel zal duren. De docenten kunnen dan een aangepast programma afspreken, zodat het vak alsnog afgerond kan worden.

Is er sprake van een aandoening/ beperking waardoor het vak helemaal niet gevolgd kan worden? Neem dan via e-mail contact op met de examencommissie met het verzoek voor een vrijstelling. Deze kan alleen gegeven worden wanneer er een deskundigheidsverklaring is waaruit opgemaakt kan worden dat het volgen en afronden van het vak niet mogelijk is. Uiteraard hoeft hier geen privacy gevoelige informatie gegeven te worden. Stuur deze dan ook gelijk mee met de aanvraag, zodat wij deze gelijk in behandeling kunnen nemen. Verzoeken kunnen gemaild worden naar: examens.myc@my-college.nl. Doe dit waar mogelijk **voor 1 oktober**.

Maatschappijleer

In de bovenbouw krijgen de leerlingen ook te maken met het vak maatschappijleer. Dit vak wordt afgerond met een SE, waarvan het cijfer op de cijferlijst van het diploma vermeld zal worden en daarnaast ook meetelt in de zak- slaagregeling. Bij dit vak is aandacht voor hoe de maatschappij in elkaar zit. Thema's als maatschappelijke vraagstukken, politiek, pluriforme samenleving, mediawijsheid en criminaliteit komen hierbij allemaal aan bod. Het vak wordt in leerjaar 3 gegeven en afgerond.

Er is dus geen Centraal Eindexamen voor dit vak. Maar het telt wel mee!

Wanneer een leerling aan het einde van leerjaar 3 een eindcijfer (afgerond) lager dan 6 heeft staan op de eindlijst mag er een herexamen gemaakt worden. Dit examen zal gaan over alle thema's die behandeld zijn, het cijfer komt **in plaats van** het behaalde gemiddelde. Waarbij natuurlijk het hoogste cijfer telt!

Het profielwerkstuk

De leerlingen die examen doen op mavo krijgen ook te maken met het profielwerkstuk. In het 3e leerjaar moeten de leerlingen een profiel kiezen. De profielen waaruit gekozen kan worden zijn:

- → Economie (profiel vak: economie)
- → Zorg- en welzijn (profiel vak: biologie)
- → Techniek (profiel vak: natuur- en scheikunde 1)

De leerlingen beginnen na het maken van de profielkeuze al gelijk aan hun profielwerkstuk. Ze moeten hiervoor een onderzoek doen naar een thema dat past bij het gekozen profiel. Het profielwerkstuk betreft een onderzoek waar de leerlingen minimaal 20 uur mee bezig zijn. Elke week hebben ze een studie-uur, waarbij ze onder begeleiding van een docent aan hun verslag werken. Daarnaast moeten ze ook thuis nog aan het onderzoek werken. Zodra het profielwerkstuk af is wordt het gepresenteerd aan de docenten, de rest van de klas en ouders/ verzorgers. Om te mogen deelnemen aan het examen moet dit werkstuk met minimaal een voldoende worden afgerond. De titel en de beoordeling van het werkstuk worden vermeld op de cijferlijst bij het diploma.

Kandidaten met een ondersteuningsbehoefte

Het kan voor komen dat een leerling door een beperking ondersteuning nodig heeft bij het maken van toetsen. Er zijn hier verschillende mogelijkheden voor die per leerling bekeken kunnen worden. Belangrijk is hierbij altijd dat er een deskundigheidsverklaring van een deskundige zoals een psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater aanwezig is in het dossier van de leerling. In deze verklaring moet worden aangegeven welke aanpassingen wenselijk zijn op basis van wat zij hebben geconstateerd. Alleen dan kan gekeken worden naar de aanpassingen die gedaan mogen worden.

Mocht uw zoon of dochter recht hebben op aanpassingen of denkt u dat aanpassingen nodig zijn tijdens het examen dan willen wij u vragen om dit uiterlijk in oktober te melden bij de examencommissie of de coach, indien er al een dyslexie of dyscalculie verklaring aanwezig is hoeft u hiervan niet nogmaals melding te maken. Wij zijn namelijk in een aantal gevallen verplicht om aanpassingen vooraf te melden bij de inspectie van het onderwijs. Daarnaast kunnen wij er dan voor zorgen dat de aanpassingen nu al doorgevoerd worden. Wordt de melding pas kort voor het eindexamen gedaan, dan is er geen mogelijkheid meer om de aanpassingen door te voeren.

Dyslexie

Leerlingen met dyslexie hebben recht op een aantal vormen van ondersteuning. Welke ondersteuning voor de leerling werken wordt duidelijk vanuit de verklaring die voor de leerling is opgesteld en vanuit de gesprekken die gevoerd worden met de leerling. Leerlingen kunnen hierbij zelf ook aangeven wat zij prettig vinden. Want hoewel de leerlingen recht hebben om bijvoorbeeld hun toetsen op een laptop of computer te maken vindt niet elke leerling dit even prettig en geven zij soms de voorkeur aan om toetsen gewoon op papier te maken.

Toegestaan is:

- → verklanking (voorlezen van teksten, gebruik maken van een voorleespen of scanmarker is toegestaan op het SE, bij het CE is deze niet toegestaan)
- → maximaal 30 minuten tijdverlenging bij het CE, bij het SE is dit 25% van de toetsduur
- → gebruik van de computer als schijfgerei, waarbij voor dyslectici de spellingscontrole mag worden gebruikt. Bij gebruik van de computer ziet de school erop toe dat de leerling geen toegang heeft tot hulpmiddelen die niet zijn toegestaan.

Bij de Centrale Eindexamens is verklanking voor de leerlingen van de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg ingebouwd in het examenprogramma, voor leerlingen die mavo doen zijn er cd's met verklanking die gebruikt kunnen worden. Bij de schoolexamens maken we gebruik van het programma ClaroRead. Leerlingen kunnen dit programma ook thuis downloaden en gebruiken, indien uw zoon of dochter hier gebruik van wil maken kan hij of zij zich melden bij mevr. Van den Houten.

Bij het CSPE (eindexamen Dienstverlening & Producten) krijgen leerlingen met dyslexie *per onderdeel* een tijdverlenging van 15 minuten. Deze tijd is voor het lezen van de instructies voorafgaand aan het maken van het werkstuk of voor het bereiden van een maaltijd, niet voor het praktische gedeelte van het examen.

Niet toegestaan is:
- → digitaal woordenboek
- → spellingkaarten, grammaticakaarten of stappenplannen
- → een andere beoordeling van examenonderdelen (met name spelling)

Voor de beoordeling van spelling gelden voor alle kandidaten dezelfde regels. Er is dus geen sprake van een verminderde aftrek voor dyslectische kandidaten of van het niet meetellen van 'typische dyslexiefouten'. Dit geldt ook voor het schoolexamen.
Er wordt geen gebruik meer gemaakt van vergrotingen. Alle toetsen en opdrachten dienen aangeleverd te worden in lettertype Arial 12pt, waarmee de noodzaak om te vergroten is komen te vervallen. Dit is tevens het lettertype waarin de examens worden aangeleverd.

Dyscalculie

Leerlingen die in bezit zijn van een dyscalculieverklaring hebben ook recht op een aantal aanpassingen. Deze verklaring moet wel aanwezig zijn in het dossier van de leerling, zonder verklaring is het niet mogelijk om de aanpassingen toe te kennen.

Mogelijke aanpassingen in geval van dyscalculie:

- → 30 minuten tijdverlenging bij vakken waar rekenen een rol speelt
- → gebruik maken van rekenkaarten die opgesteld zijn door het CvTE

Deze aanpassingen gelden voor het SE en het CE.

Autisme en AD(H)D

Ook voor leerlingen die gediagnostiseerd zijn met autisme of AD(H)D kan het soms nodig zijn om aanpassingen te doen voor het examen. Ons uitgangspunt is om deze aanpassingen alleen te doen wanneer geconstateerd wordt dat een normale wijze van examineren niet haalbaar is. Veel van onze leerlingen met autisme of AD(H)D hebben in het verleden hun examens gemaakt en behaald zonder enige vorm van aanpassing. Slechts in enkele gevallen bleek het nodig om aanpassingen te doen.

Toegestaan is:
- → maximaal 30 minuten tijdverlenging op het CE, bij het SE is dit maximaal 25% van de toetsduur
- → inzetten van pauze
- → voorkomen van afleidingen tijdens de afname
- → structureren en vooraf laten ervaren van de regels

Tijdens de pauze heeft de leerling geen toegang tot de opgaven of het gemaakte werk en is contact met medeleerlingen niet toegestaan. De pauze is een alternatief voor tijdverlenging. Vooraf moet melding gemaakt worden bij de inspectie dat een leerling gebruik maakt van de mogelijkheid om pauze te nemen. De pauze mag in totaal niet langer duren dan een uur en mag wordt ingezet en ingevuld in overleg. Hierbij mogen uiteraard geen vakinhoudelijke activiteiten worden gedaan. Een wandeling of kort gesprek met een deskundige om stress te reduceren is wel toegestaan. Vooraf wordt vastgesteld op welke wijze de pauze ingezet wordt, bijvoorbeeld op een vastgesteld moment of op het moment dat de leerling hier behoefte aan heeft.

Het voorkomen van afleidingen tijdens de afname doen wij door de leerling op een andere plek dan de rest van de klas het examen te laten maken. De leerling zit in dat geval alleen met een surveillant in een aparte ruimte. Het is helaas niet mogelijk om een plek te realiseren waar helemaal geen omgevingsgeluid is.

Overige beperkingen

Natuurlijk zijn er meer beperkingen die ervoor kunnen zorgen dat aanpassingen nodig zijn voor het examen. Denk hierbij aan auditieve beperking of aan een visuele beperking. In geval van kleurenblindheid mag een surveillant op verzoek van de leerling aangeven welke kleur een object heeft, in de examens is hier overigens al zo veel mogelijk rekening mee gehouden door het toevoegen van arceringen en een legenda. Wanneer sprake is van een dergelijke beperking is een deskundigen verklaring niet nodig.

In geval van een fysieke beperking die om aanpassingen vragen van het eindexamen zal overleg met het College van Toetsing en Examens nodig zijn, om te kijken welke aanpassingen mogelijk zijn. Wij verzoeken dan ook om zo snel mogelijk melding te maken bij de coach of examencommissie, zodat wij hier vroegtijdig overleg over kunnen voeren.

Contact

Mocht u vragen hebben over zaken die te maken hebben met het examen kunt u contact opnemen door een e-mail te sturen naar:

examens.myc@my-college.nl

Veel informatie is ook terug te vinden in het examenreglement, dat te vinden is op onze website www.my-college.nl

Daarnaast zijn ook de onderstaande websites handig om informatie over examens te vinden:

www.mijneindexamen.nl
www.laks.nl
www.cito.nl
www.examenblad.nl
www.examenklacht.nl